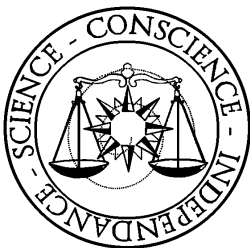

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та технологій
електронного бізнесу

Цвігун І.А., Борковська В.В., Балла І.В.

**Розрахунково-аналітичний матеріал
для проведення практичних занять
з дисципліни
„Бухгалтерський облік (загальна теорія)”
для здобувачів першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
спеціальності D1 «Облік і оподаткування»**

м. Кам'янець-Подільський
2026 р

Рецензенти:

КОРЖЕНІВСЬКА *Наталія Леонідівна*, доктор економічних наук, професор, в. о. директора навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

ЛАВРУК *Олександр Валерійович*, доктор наук з державного управління, проректор з науково-педагогічної роботи, професор кафедри публічного управління, менеджменту та інклюзивної економіки Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут»

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»
(протокол №__ від __ червня)*

Цвігун І.А., Борковська В.В., Балла І.В.

Ц 82	Бухгалтерський облік (загальна теорія): розрахунково-аналітичний матеріал для проведення практичних занять для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування». Кам'янець-Подільський : ЗВО «Подільський державний університет», 2026. 36 с. [1,9 ум.-друк. арк.]. Містить практичні завдання, розрахункові вправи та методичні рекомендації для закріплення теоретичних знань з бухгалтерського обліку. Сприяє формуванню практичних навичок відображення господарських операцій, використання системи рахунків бухгалтерського обліку та узагальнення облікової інформації. Призначений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування».
------	--

© Цвігун І.А., Борковська В.В., Балла І.В. 2026

@ ЗВО «ПДУ», 2026

	Зміст
ВСТУП	4
1.1. Методологія обліку процесу постачання	5
1.2. Методологія обліку процесу виробництва	13
1.3. Методологія обліку процесу реалізації	21
1.4. Методологічні основи обліку доходів і витрат	27
1.5. Оцінка і калькуляція в обліку	31
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ	34
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	35

ВСТУП

Бухгалтерський облік є важливою складовою інформаційної системи управління підприємством, що забезпечує формування достовірної та своєчасної інформації про господарську діяльність суб'єкта господарювання. У сучасних умовах розвитку економіки зростає значення облікової інформації як основи для прийняття управлінських рішень, здійснення контролю за використанням ресурсів, оцінювання результатів діяльності та забезпечення фінансової стабільності підприємства.

Дисципліна «Бухгалтерський облік (загальна теорія)» належить до фундаментальних освітніх компонентів професійної підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування». Її вивчення спрямоване на формування базових знань про предмет, метод і організацію бухгалтерського обліку, засвоєння принципів документування господарських операцій, застосування системи рахунків бухгалтерського обліку, подвійного запису, оцінювання та калькулювання, а також узагальнення облікової інформації у фінансовій звітності.

Розрахунково-аналітичний матеріал для проведення практичних занять підготовлено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування». Його метою є закріплення теоретичних знань, набутих під час вивчення лекційного матеріалу, та формування практичних навичок застосування методів бухгалтерського обліку при вирішенні навчальних і професійно орієнтованих завдань.

Практичні завдання охоплюють основні теми дисципліни та спрямовані на розвиток умінь аналізувати господарські операції, здійснювати їх документальне оформлення, відображати в системі бухгалтерських рахунків, визначати результати господарських процесів і формувати облікову інформацію для потреб управління. Виконання запропонованих завдань сприятиме формуванню професійних компетентностей, необхідних майбутнім фахівцям у сфері обліку та оподаткування.

Розрахунково-аналітичний матеріал призначений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування» та може бути використаний під час аудиторної і самостійної роботи при вивченні дисципліни «Бухгалтерський облік (загальна теорія)».

1. Господарські процеси та їх результати

1.1. Методологія обліку процесу постачання

Терміни та поняття для вивчення:

База розподілу	Натуральний вимірник
Загальновиробничі витрати	Номенклатура матеріалів
Адміністративні витрати	Постачальник
Матеріально-відповідальна особа	Транспортно-заготівельні витрати
Кількісно-сумовий метод обліку	Фактура
Франко	

Контрольні запитання:

1. Економічний зміст і призначення процесу постачання
2. Основні завдання обліку процесу постачання
3. Порядок визначення собівартості придбаних матеріалів
4. Склад і порядок розподілу транспортно-заготівельних витрат
5. Варіанти організації обліку процесу постачання

Завдання і методичні поради щодо його виконання

1. За даними Оборотної відомості по синтетичних рахунках таблиця В відкрийте синтетичні рахунки бухгалтерського обліку.
2. До синтетичних рахунків „Виробництво”, „Матеріали” відкрийте аналітичні рахунки за даними Оборотних відомостей по аналітичних рахунках таблиця Г, Д.
3. До синтетичного рахунку „Паливо” відкрийте аналітичні рахунки за даними таблиці А. Порівняйте суми на аналітичних рахунках з сумами на відкритому синтетичному рахунку „Паливо”.
4. Відкрийте також аналітичні рахунки до синтетичного рахунку „Розрахунки з дебіторами і кредиторами”, використовуючи дані таблиця Е.
До цього синтетичного рахунку крім чотирьох відомих вже вам аналітичних рахунків слід відкрити додатково ще два – рахунок „Розрахунки з ВАТ „Сільгоспхімія”” та рахунок „Розрахунки з ВАТ „Сільгосптехніка”, без залишків на початок періоду на них.

Виконуючи завдання слід врахувати що форма аналітичних рахунків до рахунків „Виробництво” та „Розрахунки з дебіторами і кредиторами” повинна бути простою, а до рахунків „Паливо” і „Матеріали” – двохсторонньою за наведеним нижче зразком

Рахунок „Дизпаливо” одиниця виміру _____, ціна _____ грн.

Дебет

Кредит

№ операції	кількість	сума	№ операції	кількість	сума

5. Відкрийте до вищеназваних колективних синтетичних рахунків „Паливо” і „Матеріали” рахунки простої форми для обліку витрат пов'язаних з придбанням і доставкою матеріальних цінностей („Транспортно-заготівельні витрати”) без залишків на них.
6. Додатково відкрийте також синтетичні рахунки простої форми „Загально-виробничі витрати”. „Розрахунки з підзвітними особами” та „Корма” без залишків на початок періоду на них.
7. За даними, наведеними в таблиці Б, заповнити Журнал реєстрації господарських операцій Форму Журналу слід використовувати таку ж саму що й в завданні.
8. Складіть і проставте в Журналі реєстрації господарських операцій кореспонденцію рахунків, враховуючи при цьому те, що разом з назвами синтетичних рахунків слід вказувати й назви аналітичних рахунків (по рахунках „Виробництво”, „Паливо”, „Матеріали, та „Розрахунки з дебіторами і кредиторами”).
9. На підставі даних Журналу реєстрації господарських операцій відобразити господарські операції на відкритих синтетичних і аналітичних рахунках.
- !!! При цьому слід мати на увазі, що вартість придбаних матеріальних цінностей на рахунках бухгалтерського обліку (а саме „Матеріали” з відкритими до нього аналітичними рахунками. „Паливо”) слід відображати без податку на додану вартість (ПДВ). Суму ПДВ по придбаних матеріальних цінностях слід відображати окремо (на рахунку „Розрахунки за податками”)
- !!! В той же час зобов'язання перед постачальниками за поставлені матеріальні цінності на рахунках бухгалтерського обліку слід відображати в повній сумі. яка буде складатись з вартості придбаних матеріальних цінностей без ПДВ та суми ПДВ по них за ставкою 20%
Аналогічного порядку відображення на рахунках бухгалтерського обліку слід також притримуватись і щодо отриманих зі сторони послугах по транспортуванню (операція 6).
10. Для визначення сум по 14 і 15 операції проведіть розрахунок розподілу витрат по придбанням і доставці матеріалів та пального (окремо по вказаних видах матеріальних цінностей) між використаними цінностями та їх залишком.

Для оформлення розрахунку використовуйте наступну форму таблиці:

Розподіл транспортно-заготівельних витрат
по об'єктах використання матеріальних цінностей

Найменування матеріальних цінностей	Залишок на початок	Надійшло	Списано по об'єктах використання			
						Всього використано
А	Б	В	1		9	Г
ВСЬОГО ПО ОБЛІКОВИХ ЦІНАХ						
КОЕФІЦІЄНТ						
ТЗВ						

Розподіліть також ТЗВ, що припадають на використанні цінності, по об'єктах їх використання.

11. По всіх синтетичних і аналітичних рахунках підрахуйте обороти і виведіть кінцеве сальдо.
12. За даними аналітичних рахунків підготуйте Оборотні відомості.
13. За даними оборотних відомостей здійсніть перевірку правильності ведення аналітичного обліку по рахунках "Паливо", "Виробництво". "Матеріали" та "Розрахунки з дебіторами і кредиторами"

Перевірте правильність ведення синтетичного обліку за допомогою Оборотної відомості по синтетичних рахунках (форму відомості дивись у попередніх завданнях).

Таблиця А

Початкові залишки (станом на 01.09.200__ р.)
на аналітичних рахунках до синтетичного рахунка „Паливо

№ варіанту	Бензин ціна 2510, 00 грн.		Дизпаливо ціна 1500, 00 грн.		Разом по рахунку „Паливо”, грн.
	Кількість, т	Сума, грн.	Кількість, т	Сума, грн.	
1	0,6	?	0,711	?	2573
2	0,4	?	1,323	?	2989
3	-	?	0,304	?	456
4	0,3	-	0,299	?	1202
5	0,1	?	0,254	?	632

Таблиця Б

Господарські операції підприємства за вересень 200__ р.

№ докум.	Зміст господарської операції	Од. вим.	ціна	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Отримано і оприбутковано від ВАТ „Агропостач”:							
1.1	Бензин	т	2510.00	(4,9)?	(3.1)?	(5.1)?	(4.8)?	(3.9)?
1.2	Дизпальне	т	1500,00	(2.9)?	(2.4)?	(2.8)?	(3.0)?	(2.5)?
1.3	ПДВ на придбані цінності	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
2	Отримано від ВАТ „Агропостач” матеріали:							
2.1	Матеріали А	т	150.00	(9)?	(3)?	(6)?	(7)?	(8)?
2.2	Матеріали Б	шт	1,00	(137)?	(36)?	(48)?	(51)?	(91)?
2.3	Матеріали В	м ²	10,00	(11)?	(4)?	(9)?	(5)?	(12)?
2.4	ПДВ на придбані цінності	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
3	Отримано від кооперативу „Прогрес” корми:							
3.1	Вартість цінностей	ц	22.50	(10)?	(50)?	(20)?	(40)?	(30)?
3.2	ПДВ на придбані цінності	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
4	Отримано від ВАТ „Сільгоспхімія”:							
4.1	Матеріали А	т	150,00	(1.5)?	(1.3)?	(1.6)?	(1.2)?	(1.7)?
4.2	ПДВ на придбані цінності	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
5	На підставі Авансових звітів експедиторів списано витрати на відрядження:							
5.1	по заготівлі матеріалів	х	х	53	80	60	71	84
5.2	по заготівлі нафтопродуктів	х	х	63	70	71	69	68
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6	Отриманий до оплати Рахунок-фактура від ВАТ „Сільгосптехніка” за надані транспортні послуги по доставці палива:							
6.1	вартість послуг	х	х	350	300	345	320	355
6.2	ПДВ на отримані послуги .	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
7	Нарахована оплата праці працівникам, зайнятим на розвантажуванні матеріалів	х	х	25	49	36	41	50
8	Здійсненні нарахування платежів до Пенсійного фонду та фондів соціального страхування на розміру нарахованої оплати праці	х	х	9	19	14	15	20
9	Використано матеріали А:							
9.1	у виробництві 1	т	150.00	(3,1)?	(2,3)?	(2,5)?	(3,3)?	(4,5)?
9.2	у виробництві 2	т	150,00	(6,7)?	(1,1)?	(4,8)?	(5,1)?	(5,3)?
9.3	у виробництві 3	т	150,00	(2,8)?	(0,9)?	(2,9)?	(2,7)?	(3,9)?
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
10	Використано матеріали Б:							
10.1	у виробництві 1	шт	1.00	(35)?	(23)?	(20)?	(24)?	(36)?
10.2	у виробництві 2	шт	1.00	(32)?	(32)?	(31)?	(33)?	(34)?
10.3	у виробництві 3	шт	1.00	(29)?	(17)?	(16)?	(19)?	(25)?
10.4	для загальнопромислових потреб	шт	1.00	(4)?	(4)?	(3)?	(6)?	(4) ?
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
11	Використано матеріали В:							
11.1	на адміністративні потреби	м²	10.00	(1)?	(7)?	(3)?	(5)?	(4)?
11.2	у виробництві 1	м²	10.00	(7)?	(4)?	(5)?	(10)?	(11)?
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
12	Використано бензин:							
12.1	на адміністративні потреби	т	2510.00	(1,1)?	(1,4)?	(1,6)?	(1,3)?	(1,7)?
12.2	на загальнопромислові потреби	т	2510,00	(1,7)?	(1,6)?	(2,0)?	(1,9)?	(1,8)?
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)

1	2	3	4	5	6	7	8	9
13	Використано дизпаливо:							
13.1	у виробництві 1	т	1500.00	(0,5)?	(0.7)?	(0.4)?	(0.8)?	(0.5)?
13.2	у виробництві 2	т	1500.00	(0.6)?	(0.3)?	(0.5)?	(0.4)?	(0.2)?
13.3	у виробництві 3	т	1500.00	(0.7)?	(0.9)?	(0.8)?	(0.6)?	(0.5)?
13.4	на загальновиробничі потреби	т	1500.00	(0.1)?	(0.2)?	(0.3)?	(0.4)?	(0.1)?
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
14	У відповідності з проведеним розрахунком списуються витрати по придбанню і доставці матеріалів на об'єкти їх використання:							
14.1	на виробництво 1	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
14.2	на виробництво 2	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
14.3	на виробництво 3	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
14.4	на адміністративні витрати	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
14.5	на загальновиробничі витрати	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
15	У відповідності з проведеним розрахунком списуються витрати по придбанню і доставці пального на об'єкти його використання:							
15.1	на виробництво 1	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
15.2	на виробництво 2	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
15.3	на виробництво 3	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
15.4	на адміністративні витрати	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
15.5	на загальновиробничі витрати	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
16	Перераховано постачальникам в погашення боргованості за придбані матеріальні цінності:							
16.1	з поточного рахунка	х	х	4000	250	3904	280	3069
16.2	за рахунок короткострокової позики банку	х	х	11728	11686	11761	11658	11701
	Разом	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)
X	ВСЬОГО	х	х	(?)	(?)	(?)	(?)	(?)

Таблиця В

Об'єкти бухгалтерського обліку підприємств станом на 1.07.200__ р., гривень

Найменування об'єктів бухгалтерського обліку	Варіант 1 ТОВ "Авангард"	Варіант 2 ТОВ "Світанок"	Варіант 3 ТОВ "Мрія"	Варіант 4 ТОВ "Воля"	Варіант 5 ТОВ "Казка"
Матеріали	1190	4150	2380	160	1320
Знос основних засобів	438322	621252	411428	309761	765348
Основні засоби	1581764	1873620	1423808	1142169	1323640
Статутний капітал	1164234	1268216	1027504	823550	577904
Виробництво	9803	9994	5432	3700	7441
Паливо	2573	2989	456	1202	632
Розрахунки з оплати праці	17	400	595	1439	1020
Розрахунки з дебіторами	695	648	1864	389	525
Розрахунки з кредиторами	890	629	821	5127	920
Готова продукція	820	1385	1322	785	4087
Адміністративні витрати	248	525	513	158	954
Розрахунки за податками	—	129	155	4126	679
Каса	220	115	206	57	451
Поточний рахунок у банку	6150	40	4522	—	6821
Короткострокові позики	—	2840	—	4617	—
Всього	?	?	?	?	?

Таблиця Г

Початкові залишки станом на 01.08.200__ р. на аналітичних рахунках до синтетичного рахунка „Матеріали”

№ варіанту	Матеріали А Ціна 150,00 грн.		Матеріали Б Ціна 1,00 грн.		Матеріали В Ціна 10,00 грн.		Разом на рахунку „Матеріали”
	Кількість, т	Сума, грн.	Кількість шт.	Сума, грн.	Кількість м	Сума, грн.	Грн..
1	5	?	190	?	25	?	?
2	20	?	150	?	100	?	?
3	11	?	200	?	53	?	?
4	—	?	30	?	13	?	?
5	8	?	40	?	8	?	?

Таблиця Д

Початкові залишки станом на 01.08.200__ р. на аналітичних рахунках до синтетичного рахунка „Виробництво”

грн.

№ варіанту	Виробництво 1	Виробництво 2	Виробництво 3	Разом на рахунку „Виробництво”
1	3350	2820	3633	9803
2	4280	2950	2724	9994
3	1958	2870	604	5432
4	975	1830	895	3700
5	1890	2590	2961	7441

Таблиця Е

Початкові залишки станом на 01.08.200__ р.
на аналітичних рахунках до синтетичного рахунка „Розрахунки з дебіторами і кредиторами”

№ варіанту	ВАТ „Агропостач”		ВАТ „Техсервіс”		Кооператив „Прогрес”		ТОВ „Адаме”		Всього на рахунку	
	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит	дебет	кредит
1	—	420	—	300	—	170	695	—	695	890
2	—	300	—	—	—	329	648	—	648	629
3	—	250	—	250	—	321	1864	—	1864	821
4	—	4000	—	1127	—	—	389	—	389	5127
5	—	450	—	450	—	20	525	—	525	920

1.2. Методологія обліку процесу виробництва

Терміни та поняття для вивчення:

Витрати	Амортизація
Витрати виробництва	Знос необоротних активів
Адміністративні витрати	Одиниця продукції
Загальновиробничі витрати	Статті витрат
Нарахування на фонд оплати праці	Коефіцієнт ТЗВ
Номенклатура статей витрат	Норми амортизації
Незавершене виробництво	Оплата праці
Виробнича собівартість продукції	Утримання із оплати праці
Повна собівартість продукції	Відрядження
Фактична собівартість продукції	Депонована оплата праці
Планова собівартість продукції	Резерв на відпустки
Готова продукція	Прямі витрати
Основне виробництво	Непрямі витрати
Допоміжні виробництва	ТЗВ
Промислові виробництва	Калькуляція
База розподілу непрямих витрат	Об'єкти калькуляції
Обов'язкове державне соціальне страхування	Калькуляційні різниці
Строк служби необоротного активу	
Технічний строк використання необоротного активу	
Первісна вартість необоротних активів	

Контрольні запитання:

1. Класифікація витрат
2. Методологія обліку витрат праці
3. Методологія обліку витрат, пов'язаних з соціальним захистом населення
4. Методологія обліку витрачання оборотних активів
5. Методологія обліку використання необоротних активів
6. Облік та розподіл за призначенням загальновиробничих витрат
7. Облік виходу готової продукції та калькуляція її вартості

Завдання і методичні поради щодо його виконання

1. За даними таблиці А відкрити синтетичні рахунки.
2. До синтетичних рахунків „виробництво” і „готова продукція” за даними таблиць Б і В відкрити аналітичні рахунки.
3. За даними таблиці Г скласти Журнал реєстрації господарських операцій, проставивши в ньому кореспондуючі рахунки.

4. Відобразити господарські операції на синтетичних і аналітичних рахунках (операції 1-18).

5. Провести розподіл загальновиробничих витрат (до операції 19).

За базу розподілу взяти загальну суму витрат звітного періоду кожного виробництва.

Сума загальновиробничих витрат, що відноситься на конкретне виробництво, визначається шляхом множення загальної суми витрат звітного періоду на коефіцієнт розподілу. При цьому коефіцієнт розподілу визначається шляхом ділення загальної суми загальновиробничих витрат на базу розподілу.

6. Визначити фактичну собівартість кожного виду продукції.

Собівартість одиниці продукту визначається за наступною формулою:

$$C = \frac{\begin{array}{|c|} \hline \text{незавершене} \\ \text{виробництво} \\ \text{на початок} \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|} \hline \text{витрати звітного} \\ \text{періоду} \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|} \hline \text{незавершене} \\ \text{виробництво} \\ \text{на кінець} \\ \hline \end{array}}{\text{кількість продукції}}$$

Данні про розмір незавершеного виробництва наведені в таблиці Д.

7. Визначте калькуляційні різниці по кожному виду продукції і проведіть коригування планової собівартості до рівня фактичної (операція 20).

При цьому, якщо фактична собівартість продукції вища планової, на суму різниці слід зробити додаткову проводку (допроведення). тобто таку ж як й на оприбуткування готової продукції.

Якщо ж фактична собівартість продукції буде меншою за планову, бухгалтерський запис на суму різниці слід зробити методом „червоне сторно”.

8. Після відображення 19 та 20 операцій на рахунках, по кожному синтетичному і аналітичному рахунку підрахувати обороти і визначити кінцеве сальдо.

9. За даними аналітичних рахунків скласти оборотні відомості по аналітичних рахунках до синтетичних рахунків „Виробництво” і „Готова продукція”. Здійснити звірку даних аналітичного і синтетичного обліку.

10. Скласти оборотну відомість по синтетичних рахунках і перевірити правильність ведення синтетичного обліку.

Господарські операції за жовтень 200__ року

Номер операції	Зміст операції	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1	2	3	4	5	6	7
1.	Використано у виробництві 1 (за обліковими цінами):					
	а) матеріали	280	125	120	110	250
	б) паливо	1800	1650	1720	2100	1720
	в) корми	2300	5860	2240	1890	1370
	разом	?	?	?	?	?
2.	Використано матеріали (за обліковими цінами):					
	а) у виробництві 2	95	55	80	60	120
	б) у виробництві 3	54	45	50	45	130
	в) для загальновиробничих потреб	12	10	5	5	75
	г) для адміністративних потреб	18	5	10	5	75
	разом	?	?	?	?	?
3.	Використано паливо (за обліковими цінами):					
	а) у виробництві 2	620	410	430	675	540
	б) у виробництві 3	510	385	515	750	665
	в) для загальновиробничих потреб	55	40	35	45	55
	г) для адміністративних потреб	15	15	20	75	25
	разом	?	?	?	?	?
4.	Списано у відповідності з розрахунком транспортно-заготівельні витрати по використаних матеріалах:					
	а) у виробництві 1	?	?	?	?	?
	б) у виробництві 2	?	?	?	?	?
	в) у виробництві 3	?	?	?	?	?
	г) для загальновиробничих потреб	?	?	?	?	?
	д) для адміністративних потреб	?	?	?	?	?
	разом	?	?	?	?	?
	Коефіцієнт ТЗВ складає	0,056	0,022	0,048	0,050	0,032
5.	Списано у відповідності з розрахунком транспортно-заготівельні витрати по використаному паливу:					
	а) у виробництві 1	?	?	?	?	?
	б) у виробництві 2	?	?	?	?	?
	в) у виробництві 3	?	?	?	?	?
	г) для загальновиробничих потреб	?	?	?	?	?
	д) для адміністративних потреб	?	?	?	?	?

продовження таблиці Г

1	2	3	4	5	6	7
	Коефіцієнт ТЗВ складає	0,068	0,055	0,047	0,041	0,047
6.	Оприбуткована отримана із виробництва готова продукція (за плановою собівартістю), кількість					
	а) продукція 1, кг	(5325)?	(8720)?	(4835)?	(5335)?	(4322)?
	б) продукція 2, шт	(583)?	(645)?	(571)?	(552)?	(353)?
	в) продукція 3, м ³	(336)?	(213)?	(183)?	(187)?	(173)?
	Разом	?	?	?	?	?
7.	Нарахована оплата праці:					
	а) у виробництві 1	1386	1845	2142	2248	2446
	б) у виробництві 2	2425	1942	1745	1868	1844
	в) у виробництві 3	3242	2426	2580	2320	2340
	г) для загальновиробничих потреб	425	449	585	480	530
	д) для адміністративних потреб	342	258	325	290	360
	Разом	?	?	?	?	?
8.	Проведено нарахування в Пенсійний фонд та фонд соціального страхування в розмірі 37% до суми нарахованої оплати праці:					
	а) у виробництві 1	?	?	?	?	?
	б) у виробництві 2	?	?	?	?	?
	в) у виробництві 3	?	?	?	?	?
	г) для загальновиробничих потреб	?	?	?	?	?
	д) для адміністративних потреб	?	?	?	?	?
	Разом	?	?	?	?	?
9.	Проведено утримання прибуткова податку з суми нарахованої оплати праці	925	1120	860	925	665
10.	Утримано в Пенсійний фонд 1% із суми нарахованої оплати праці	?	?	?	?	?
11.	Нараховано знос (амортизацію) по основних засобах, що використовуються:					
	а) у виробництві 1	924	848	928	1148	1127
	б) у виробництві 2	1348	955	795	1125	928
	в) у виробництві 3	1850	1325	1242	1055	1085
	г) для загальновиробничих потреб	210	345	368	295	235
	д) для адміністративних потреб	180	205	195	210	190
	Разом	?	?	?	?	?

1	2	3	4	5	6	7
12.	Оприбуткована готова продукція, кількість:					
	а) з виробництва 1, кг	(5000)?	(6600)?	(6750)?	(6820)?	(6850)?
	б) з виробництва 2, шт	(1100)?	(900)?	(1000)?	(1090)?	(1270)?
	в) з виробництва 3, м ³	(650)?	(650)?	(550)?	(740)?	(545)?
	Разом	?	?	?	?	?
13.	Надійшли в касу кошти для виплати оплати праці за рахунок короткострокової позики (розрахунок за операціями 7, 9,10)	9	?	р	р	9
14.	Виплачена оплата праці	6450	5520	6220	6070	6550
15.	Нараховано постачальникам і підрядникам за виконані роботи:					
	а) у виробництві 1	525	663	772	642	445
	б) у виробництві 2	483	542	842	766	775
	в) у виробництві 3	397	424	559	542	497
	Разом	?	?	?	?	?
16.	Депоновану (невидану) оплату праці повернуто в банк на поточний рахунок (розрахунок за операціями 13, 14)	?	?	?	?	?
17.	Відображаються витрати по відрядженнях:					
	а) загальноновиробничого персоналу	83	97	95	105	110
	б) адміністративного персоналу	62	82	23	42	58
	Разом	?	?	?	?	?
18.	Проведена оплата за рахунок короткострокової позики в погашення заборгованості:					
	а) за нарахованим прибутковим податком (операція 9)	?	?	?	?	?
	б) за відрахуваннями в Пенсійний фонд і фонди соціального страхування (операція 8+10)	?	?	?	?	?
	Разом	?	?	?	?	?

продовження таблиці Г

1	2	3	4	5	6	7
19.	У відповідності з проведеним розрахунком здійснений розподіл загальновиробничих витрат:					
	а) на виробництво 1	?	?	?	?	?
	б) на виробництво 2	?	?	?	?	?
	в) на виробництво 3	?	?	?	?	?
	Разом	?	?	?	?	?
20.	Визначається фактична собівартість виготовленої продукції і проводиться коригування планової собівартості готової продукції до рівня фактичної собівартості:					
	а) по продукції 1	?	?	?	?	?
	б) по продукції 2	?	?	?	?	?
	в) по продукції 3	?	?	?	?	?
	Разом	?	?	?	?	?
21.	Видано під звіт працівникам підприємства кошти на відрядження	50	55	-	50	-
	ВСЬОГО	?	?	?	?	?

Дані синтетичних рахунків підприємства _____
станом на 1.10.200__ р.

№ п/п	Синтетичні рахунки	І варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1.	Виробництво	6949	8417	6317	6324	5472
2.	Готова продукція	11270	13831	9122	7231	13189
3.	Паливо	4357	3756	3725	4665	4317
4.	Матеріали	702	361	304	284	622
5.	Знос основних засобів	438863	621797	411949	310258	765884
6.	Статутний капітал	1164234	1268216	1027497	823550	577904
7.	Розрахунки з оплати праці	2038	1876	1663	3177	2527
8.	Основні засоби	1581764	1873620	1423808	1142169	1323640
9.	Розрахунки з підзвітними особами	128	137	279	-116	284
10.	Розрахунки з постачальниками	100	-	-	-	-
11.	Адміністративні витрати	1483	2829	2113	2409	2869
12.	Розрахунки за податками	-2152	-3093	-2749	1185	-1871
13.	Каса	220	115	206	57	451
14.	Загальновиробничі витрати	1264	1862	1615	2087	2245
15.	Поточний рахунок в банку	1650	430	426	350	591
16.	Корми	5000	10500	5750	4050	2500
17.	Короткострокові позики	11686	27048	15292	30856	11728
18.	Розрахунки зі страхування	18	14	13	12	8
19.	Разом	?	?	?	?	?

Аналітичні дані до рахунка "Виробництво" станом на 1 жовтня 200__ р.

Номер варіантів	Виробництво 1	Виробництво 2	Виробництво 3
1	1595	2625	2729
2	2207	3345	2865
3	1479	3371	1467
4	1712	2769	1843
5	1440	2601	1431

Таблиця В

Аналітичні дані до рахунка "Готова продукція" станом на 1 жовтня 200__ р.

Варіанти	Аналітичні рахунки					
	Готова продукція 1, планова собівартість 1,00		Готова продукція 2, планова собівартість 5,00		Готова продукція 3, планова собівартість 10,00	
	кількість, кг	сума, грн.	кількість, кг	сума, грн.	кількість, кг	сума, грн.
1	270	270	400	2000	900	9000
2	831	831	850	4250	875	8750
3	122	122	940	4700	430	4300
4	231	231	330	1650	535	5350
5	1189	1189	526	2630	937	9370

Таблиця Д

Незавершене виробництво на кінець періоду
грн.

Види виробництв	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
Виробництво 1	120	134	129	177	145
Виробництво 2	313	594	491	278	211
Виробництво 3	465	89	430	154	313
Всього	?	?	?	?	?

1.3. Методологія обліку процесу реалізації

Терміни та поняття для вивчення:

Доходи від реалізації	Собівартість реалізації
Виручка від реалізації	Фінансовий результат від реалізації
Ціна реалізації	Прибуток
Витрати обігу	Збиток
Витрати по реалізації готової продукції	Момент реалізації
Реалізована продукція	Реалізація
Товарна продукція	

Контрольні запитання:

1. Завдання обліку процесу реалізації
2. Що вважається моментом реалізації
3. Які є варіанти обліку процесу реалізації
4. Що таке собівартість реалізації
5. Що таке витрати по збуту продукції (позавиробничі витрати)
6. Який порядок відображення витрати по реалізації готової продукції у бухгалтерському обліку
7. Яким чином визначається і в якому порядку списується фінансовий результат від реалізації готової продукції

Завдання і методичні поради щодо його виконання

1. За даними завдання 1.2. „Методологія обліку процесу виробництва” (Оборотна відомість по синтетичних рахунках) відкрити синтетичні рахунки.
Сальдо кінцеве по синтетичних рахунках завдання 1.2 буде виступати як сальдо початкове по синтетичних рахунках завдання 1.3 (станом на 01.11 поточного року)
2. Додатково відкрити синтетичні рахунки (без початкового сальдо на них): „Собівартість реалізації”. „Дохід від реалізації”. „Витрати на збут”. „Фінансовий результат”. „Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)” та „Розрахунки з покупцями”.
3. На підставі даних завдання 1.2. (аналітичні рахунки до синтетичного рахунку „Готова продукція”) відкрити аналітичні рахунки до синтетичного рахунку „Готова продукція”, перенести сальдо кінцеве, як сальдо початкове на 01.11 поточного року.

4. Відкрити аналітичні рахунки без початкового сальдо до синтетичних рахунків:

„Собівартість реалізації”	„Собівартість реалізації продукції 1” „Собівартість реалізації продукції 2” „Собівартість реалізації продукції 3”
„Доходи від реалізації”	„Дохід від реалізації продукції 1” „Дохід від реалізації продукції 2” „Дохід від реалізації продукції 3”
„Фінансовий результат”	„Фінансовий результат від реалізації продукції 1” „Фінансовий результат від реалізації продукції 2” „Фінансовий результат від реалізації продукції 3”

За даними таблиці А скласти Журнал реєстрації господарським: операцій, проставивши в ньому кореспондуючі рахунки.

5. Відобразити господарські операції на синтетичних і аналітичних рахунках.
6. Підрахувати по кожному аналітичному рахунку обороти та вивести сальдо кінцеве.
7. За даними аналітичних рахунків скласти Оборотної відомості по аналітичних рахунках до синтетичних рахунків "Готова продукція" , "Собівартість реалізації", "Доходи від реалізації", "Фінансові результати" . Форми оборотних відомостей взяти з попередніх завдань. Здійснити звірку даних аналітичного і синтетичного обліку.
8. Підрахувати обороти і сальдо кінцеве по всіх синтетичних рахунках.
- !!! Візьміть до уваги, що в результаті операцій по визначенню фінансового результату від реалізації рахунки "Собівартість реалізації", "Доходи від реалізації" та "Фінансовий результат " в кінці звітного періоду закриваються.
10. Скласти Оборотної відомість по синтетичних рахунках і перевірити правильність ведення синтетичного обліку.

Таблиця А

Господарські операції за листопад 200 року

Номер операції	Зміст операції	Одиниця виміру	Ціна, грн.	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Відвантажено готову продукцію покупцям (за фактичної собівартістю):							
1.1	продукцію 1	кг	?	(9750)?	(15820)	(10950)?	(11950)?	(11950)?
1.2	продукцію 2	кг	?	(1050)?	(995)?	(2420)?	(1850)?	(1050)?
1.3	продукцію 3	кг	?	(1620)?	(835)?	(620)?	(720)?	(820)?
	Разом	х	х	?	?	?	?	?
2	Нараховано виручку (доход) від реалізації продукції покупцям (за ціною реалізації, в т.ч. ПДВ 20%):							
2.1	продукцію 1	грн.	→	*1,60	*1,80	*1,75	*2,90	*2,80
2.2	продукцію 2	грн.	→	*7,90	*6,80	*6,60	*7,10	*8,0
2.3	продукцію 3	грн.	→	*12,00	*11,40	*12,20	*11,70	*11,90
	Разом	грн.	х	?	?	?	?	?
3	Виділено податок на додану вартість по реалізованій продукції (20% від суми доходу - по операції 2):							
3.1	продукцію 1	грн.	х	?	?	?	?	?
3.2	продукцію 2	грн.	х	?	?	?	?	?
3.3	продукцію 3	грн.	х	?	?	?	?	?
	Разом	грн.	х	?	?	?	?	?
4	Видано працівникам в рахунок, оплати праці продукцію 1 (за ціною реалізації, в т.ч. ПДВ 20%):	кг	?	(100)?	(90)?	(100)?	(90)?	(100)?
5	Списано в реалізацію видану в рахунок оплати праці продукцію 1 (за фактичною собівартістю за операцією 4)	кг	?	?	?	?	?	?
6	Виділений податок на додану вартість по виданій а рахунок тати праці продукції 1 (20% від операції 4)	грн.	х	?	?	?	?	?

продовження таблиці А

1	2	3	4	5	6	7	8	9
7	Поступила від покупців на поточний рахунок виручка (дохід) від реалізації продукції (по операції 2):							
7.1	за продукцію 1	грн.	?	?	?	?	?	?
7.2	за продукцію 2	грн.	?	?	?	?	?	?
7.3	за продукцію 3	грн.	?	?	?	?	?	?
	Разом	грн.	х	?	?	?	?	?
8	Нарахована оплата праці працівникам, зайнятим реалізацією продукції	грн.	х	260	360	380	250	230
9	Утримано прибутковий податок з нарахованої оплати праці (по операції 8)	грн.	х	?	?	?	?	?
10	Нараховано платежі в Пенсійний фонд і фонд соціального страхування в розмірі 37,5% до суми нарахованої оплати праці (до операції 8)	грн.	х	?	?	?	?	?
11	Проведено утримання платежів до Пенсійного фонду в розмірі 1 % від суми нарахованої оплати праці (до операції 8)	грн.	х	?	?	?	?	?
12	Поступила від покупців на поточний рахунок попередня оплата за продукцію (за реалізаційними цінами, в т. ч. ПДВ 20%; до операції 15)							
12.1	за продукцію 2	грн.	х	?	?	?	?	?
12.2	за продукцію 3	грн.	х	?	?	?	?	?
	Разом	грн.	х	?	?	?	?	?
13	Відображено (визнано) дохід від реалізації готової продукції (за операцією 12, в т.ч. ПДВ)							
13.1	за продукцію 2	грн.	х	?	?	?	?	?
13.2	за продукцію 3	грн.	х	?	?	?	?	?
	Разом	грн.	х	?	?	?	?	?
14	Виділений податок на додану вартість по реалізованій продукції (по операції 12):							

продовження таблиці А

1	2	3	4	5	6	7	8	9
14.1	за продукцію 2	грн.	х	?	?	?	?	?
14.2	за продукцію 3	грн.	х	?	?	?	?	?
	Разом	грн.	х	?	?	?	?	?
15	Реалізована готова продукція покупцям (відвантажена продукція по операції 12, за фактичною собівартістю):							
15.1	за продукцію 2	кг	?	(1020)?	(1300)?	(90)?	(120)?	(1090)?
/5.2	за продукцію 3	кг	?	(260)?	(900)?	(540)?	(740)?	830?
	Разом	х	х	?	?	?	?	?
16	Нарахованого транспортній організації за виконані роботи по перевезенню готової продукції покупцям:							
16.1	Вартість послуг	грн.	х	?	?	?	?	?
/6.2	ПДВ	грн.	х	?	?	?	?	?
	Разом	грн	х	300	240	320	360	300
17	Відображаються витрати по відрядженню працівників, які зайняті реалізацією продукції	грн	х	150	115	130	50	180
18	Отримано в касу готівку з поточного рахунка для виплати оплати праці і компенсації витрат, пов'язаних з відрядженням працівників, (по операціях 17,8,9,11)	грн	х	?	?	?	?	?
19	Погашено короткострокову позику (по сумі заборгованості банку з попереднього завдання, в межах наявності коштів на поточному рахунку)	грн	х	?	?	?	?	?
20	Компеновано працівникам їх витрати на відрядження з каси підприємства (по операції 17)	грн	х	?	?	?	?	?
21	Видано оплату праці працівникам підприємства (по операціях 8, 9, 11)	грн	х	?	?	?	?	?
22	Оплачено транспортній організації за послуги по доставці готової продукції покупцям (по операції 16 в т.ч. ПДВ)	грн	х	?	?	?	?	?

продовження таблиці А

1	2	3	4	5	6	7	8	9
23	Сплачено ПДВ (по сумі, сформованій у кредиті рахунка „Розрахунки за податками”	грн	х	?	?	?	?	?
24	Депоновану (невиплачену) оплату праці повернуто на поточний рахунок	грн	х	?	?	?	?	?
25	Списано собівартість реалізації готової продукції на фінансовий результат (данні по дебету рахунка „Собівартість реалізації”, відповідні субрахунки):							
25.1	продукцію 1	грн	х	?	?	?	?	?
25.2	продукцію 2	грн	х	?	?	?	?	?
25.3	продукцію 3	грн	х	?	?	?	?	?
	Разом	грн	х	?	?	?	?	?
26	Списано доходи від реалізації готової продукції на фінансовий результат (данні по кредиту рахунка „Доходи від реалізації”, відповідні аналітичні рахунки):							
26.1	продукцію 1	грн	х	?	?	?	?	?
26.2	продукцію 2	грн	х	?	?	?	?	?
26.3	продукцію 3	грн	х	?	?	?	?	?
	Разом	грн	х	?	?	?	?	?
27	Списані на фінансовий результат витрати, пов'язані з реалізацією продукції (данні по дебету рахунка „Витрати на збут”)	грн	х	?	?	?	?	?
28	Відобразити фінансовий результат (прибуток, збиток) від реалізації:							
28.1	продукцію 1	грн	х	?	?	?	?	?
28.2	продукцію 2	грн	х	?	?	?	?	?
28.3	продукцію 3	грн	х	?	?	?	?	?
і	Разом	грн	х	?	?	?	?	?
28.4	В цілому по підприємству (враховуючи витрати на збут продукції) за звітний період	грн	х	?	?	?	?	?

1.4. Методологічні основи обліку доходів і витрат

Терміни та поняття для вивчення

Фінансові витрати	Операційна діяльність
Надзвичайні витрати	Основна діяльність
Витрати операційної діяльності	Фінансова діяльність
Фінансові доходи	Інвестиційна діяльність
Надзвичайні доходи	Звичайна діяльність
Доходи від операційної діяльності	Надзвичайна діяльність
Фінансовий результат	Нерозподілені прибутки
Непокриті збитки	

Контрольні запитання:

1. На які види можна поділити діяльність згідно нових нормативних документів з бухгалтерського обліку.
2. Що розуміють під операційною діяльністю
3. Що таке інвестиційна діяльність
4. Що розуміють під фінансовою діяльністю
5. Яка діяльність вважається надзвичайною
6. Що таке фінансовий результат
7. Який порядок віднесення на фінансовий результат витрат, пов'язаних зі збутом продукції
8. Який порядок віднесення на фінансовий результат адміністративних витрат
9. Яким чином можна визначити фінансовий результат діяльності підприємства в цілому

Завдання і методичні поради щодо його виконання

1. За даними завдання 1.3. „Методологія обліку процесу реалізації” відкрити синтетичні рахунки (за Оборотною відомістю по синтетичних рахунках).

!!! Сальдо кінцеве по синтетичних рахунках завдання 1.3. буде виступати як сальдо початкове по синтетичних рахунках завдання 1.4 (станом на 01.12 поточного року)

2. Додатково відкрити наступні синтетичні рахунки (без початкового сальдо на них):

- ❖ Інші витрати операційної діяльності 1
- ❖ Фінансові витрати 2
- ❖ Надзвичайні витрати 3
- ❖ Інші операційні доходи 1
- ❖ Фінансові доходи 2
- ❖ Інші доходи (інвестиційна діяльність)
- ❖ Надзвичайні доходи 3
- ❖ Фінансові результати
- ❖ Прибутки і збитки

3. До синтетичних рахунків „Дохід від реалізації” і „Собівартість реалізації” відкрити аналітичні рахунки за видами продукції, що реалізується (дані взяті з завдання 1.3).

4. До синтетичного рахунка „Фінансові результати” відкрити такі субрахунки:
 - ❖ Фінансовий результат від реалізації продукції
 - ❖ Фінансовий результат від іншої операційної діяльності
 - ❖ Фінансовий результат від фінансової діяльності
 - ❖ Фінансовий результат від іншої діяльності
 - ❖ Фінансовий результат від надзвичайної діяльності
5. За даними таблиці А занести господарські операції в Журнал реєстрації господарських операцій, проставити кореспондуючі рахунки, рознести операції на синтетичні і аналітичні рахунки.
6. Визначити фінансові результати (прибутки та збитки) від окремих видів діяльності шляхом співставлення доходів і витрат по відповідних субрахунках до синтетичного рахунка „Фінансові результати” та занести ці суми на рахунок „Прибутки і збитки”
7. По кожному синтетичному і аналітичному рахунку підрахувати обороти, визначити залишки.
8. Скласти Оборотну відомість по синтетичних рахунках і перевірити правильність ведення синтетичного обліку.

Господарські операції за грудень 200__ року

Номер операції	Зміст операції	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1	2	3	4	5	6	7
1	Нараховано штрафні санкції постачальникам за порушення ними умов господарських договорів	310	870	520	445	295
2	Отримано в погашення штрафних санкцій від постачальників (по операції 1)	?	?	?	?	?
3	Сплачено відсотки за короткостроковий кредит	525	480	620	540	290
4	Нараховано штрафні санкції на користь покупців за порушення строків поставки готової продукції (згідно умов договору)	330	425	440	350	530
5	Одержано дивіденди від участі підприємства в капіталі (інших підприємств)	1455	1815	1690	1710	1535
6	Реалізовано телевізор:					
6.1	залишкова вартість	1000	1250	1080	1090	1100
6.2	сума зносу	350	360	355	360	370
7	Нараховано дохід від реалізації телевізора (в т. ч. ПДВ)	1200	1260	1200	1260	1200
8	Виділено податок на додану вартість по реалізованому основному засобу (20% від суми доходу - по операції 7):	?	?	?	?	?
9	Отримані кошти (виручка) на поточний рахунок від реалізації основного засобу (за операцією 7)	?	?	?	?	?
10	Списана вартість палива, яке було втрачено в результаті стихійного лиха	300	400	500	250	280
11	Нарахована сума страхового відшкодування по втраченому в результаті стихійного лиха паливу	150	200	250	125	140
12	Списано собівартість реалізованого телевізора на фінансові результати					

продовження таблиці А

1	2	3	4	5	6	7
13	Списано доходи від реалізації телевізора на фінансові результати					
14	Списано на фінансові результати:					
14.1	інші витрати операційної діяльності	?	?	?	?	?
14.2	фінансові витрати	?	?	?	?	?
14.3	інші витрати	?	?	?	?	?
14.4	надзвичайні витрати	?	?	?	?	?
15	Списано на фінансові результати:					
15.1	інші операційні доходи	?	?	?	?	?
15.2	фінансові доходи	?	?	?	?	?
15.3	Інші доходи (інвестиційна діяльність)	?	?	?	?	?
15.4	надзвичайні доходи	?	?	?	?	?
16	Списано на фінансові результати):					
16.1	адміністративні витрати):	?	?	?	?	?
16.2	витрати на збут	?	?	?	?	?
17	Визначаються і відображаються в обліку прибутки і збитки:					
17.1	від реалізації телевізора	?	?	?	?	?
17.2	від іншої операційної діяльності	?	?	?	?	?
17.3	від фінансової діяльності	?	?	?	?	?
17.4	від іншої діяльності	?	?	?	?	?
17.5	від надзвичайної діяльності (інвестиційна діяльність)	?	?	?	?	?
	Разом	?	?	?	?	?

1.5. Оцінка і калькуляція в обліку

Терміни та поняття для вивчення

Оцінка

Калькулювання

Калькуляція

Об'єкт калькуляції

Калькуляційні одиниці

Етапи калькулювання:

- визначення кола витрат щодо виробничої і повної собівартості
- економічне обґрунтування класифікації витрат
- розробка і обґрунтування методів вартісної оцінки
- розмежування витрат між одержаною продукцією і незавершеним виробництвом
- визначення методики розподілу непрямих витрат
- визначення собівартості одержаної продукції

Запаси

Оцінка вибуття запасів

Первісна вартість придбаних запасів

Первісна вартість запасів, виготовлених власними силами

Методи оцінки вибуття запасів

Завдання і методичні поради щодо її виконання

1. Розрахуйте собівартість використаних матеріалів А і Б на виробництво готової продукції застосувавши різні методи оцінки вибуття запасів (середньозважена собівартість, ФІФО, ЛІФО) використовуючи дані таблиць 1 і 2
2. Розрахунки сформуєте у вигляді таблиці 3 для кожного методу оцінки вибуття запасів
3. Розрахуйте собівартість і фінансовий результат від реалізації готової продукції при різних варіантах оцінки вибуття виробничих запасів
4. Результати підрахунку собівартості готової продукції сформуєте у вигляді таблиці 4

Таблиця 1

Дані про залишки та надходження матеріалів за звітний період

Найменування матеріалів		Кількість, шт.				
Дата придбання	Ціна, грн.	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1	2	3	4	5	6	7
Матеріали А						
Сальдо на 01.01.200 р.	20,00	100	130	110	115	105
Надійшло за звітний період						
10.02.200 р.	20,00	120	190	150	135	130
15.02.200 р.	21,00	480	420	500	490	450
16.02.200 р.	22,00	150	120	110	140	130
20.02.200 р.	29,00	480	500	470	490	430
25.02.200 р.	31,00	350	320	340	310	300

продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7
Матеріали Б						
Сальдо на 01.01.200 р.	10,00	10	20	10	10	15
Надійшло за звітний період						
11.01.200 р.	11,00	90	40	40	80	50
12.01.200 р.	13,00	70	90	80	70	80
19.01.200 р.	14,00	50	60	70	40	60
20.01.200 р.	15,00	30	40	40	40	50
29.01.200 р.	16,00	10	10	20	20	20

Таблиця 2

Дані про витрати на виготовлення продукції та доходи від її реалізації

Витрати виробництва	1 варіант	2 варіант	3 варіант	4 варіант	5 варіант
1. Оплата праці	1500	1400	1280	1320	1290
2. Відрахування на соціальні заходи	450	530	480	520	560
3. Витрати на утримання основних засобів	2200	2300	2500	3100	2850
4. Робота і послуги	350	320	370	340	380
5. Страхові платежі	210	240	210	240	250
6. Інші витрати	730	620	580	440	390
7. Сировина і матеріали (використано):	1200	1200	1200	1200	1200
а) матеріали А, шт.	200	200	200	200	200
б) матеріали Б, шт.					
8. Виручка від реалізації продукції	65000	65000	65000	65000	65000

Таблиця 3

Розрахунок середньозваженої собівартості виробничих запасів і вартості їх витрачання

Найменування матеріалів	Од. виміру	Кількість	Ціна	Сума
Матеріалів А				
Всього				
Собівартість одиниці матеріалів А		х		х
Вартість витрачених матеріалів А	шт.	1200		
Матеріалів Б				
Всього				
Собівартість одиниці матеріалів Б		х		х
Вартість витрачених матеріалів Б	шт.	200		

Таблиця 4

Розрахунок собівартості і фінансового результату від реалізації готової продукції
при різних варіантах оцінки вибуття виробничих запасів

Статті витрат	Середньозважен а собівартість	ФІФО	ЛІФО
1. Оплата праці			
2. Відрахування на соціальні заходи			
3. Витрати на утримання основних засобів			
4. Робота і послуги			
5. Страхові платежі			
6. Інші витрати			
7. Сировина і матеріали (використано): а) матеріали А, шт. б) матеріали Б, шт.			
Всього витрат			
Виготовлено продукції, т	200	200	200
Собівартість одиниці готової продукції			
Собівартість всієї продукції			
Дохід від реалізації			
Прибуток (Збиток)			

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Під час виконання практичних завдань здобувачам вищої освіти рекомендується дотримуватися послідовності розв'язання облікових задач, уважно аналізувати зміст господарських операцій, правильно визначати кореспонденцію рахунків та здійснювати необхідні розрахунки. Особливу увагу слід приділяти обґрунтуванню прийнятих рішень, застосуванню чинних нормативно-правових актів і використанню професійної термінології.

Виконання завдань сприятиме формуванню практичних навичок ведення бухгалтерського обліку, розвитку аналітичного мислення та підготовці до вивчення спеціальних дисциплін з обліку, оподаткування, аудиту та аналізу господарської діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 12.06.2026).
2. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 12.06.2026).
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 12.06.2026).
4. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 12.06.2026).
5. Блакита Г. В. Бухгалтерський облік : практикум : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 152 с.
6. Бухгалтерський облік у сільському господарстві в первинних документах і проводках : навч. посіб. / за ред. М. Ф. Огійчука, В. М. Пархоменка. Харків : Фактор, 2018. 464 с.
7. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Київ : Алерта, 2020. 192 с.
8. Лень В. С., Гливенко В. В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 608 с.
9. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Житомир : ПП «Рута», 2019. 444 с.
10. Давидюк Т. В., Манойленко О. В., Ломаченко Т. І., Резніченко А. В. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Харків : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 392 с.

Навчальне видання

Цвігун І.А., Борковська В.В., Балла І.В.

Бухгалтерський облік (загальна теорія): розрахунково-аналітичний матеріал для практичних занять для здобувачів вищої освіти, освітнього ступеня магістр, спеціальності D1 «Облік і оподаткування». Кам'янець-Подільський, 2026. 33 с.
Друкується в авторській редакції

Підписано до друку р.Формат 30´42/4. Папір офсетний.
Ризографія. Авт. арк. .
Обл.–вид. арк. . Ум.д.а. 1,9. Тираж _0 прим.Зам. .

Підготовлено до друку та видруковано
у ЗВО «Подільський державний університет» 32316, Кам'янець-Подільський, вул. Шевченка, 12